

– в Івано-Франківській та 4,2 % – у Львівській областях.

IV. Висновки. Отже агропромисловий комплекс країни, зокрема сільське господарство, потребує постійної і систематичної фінансової допомоги з боку держави, забезпечення як законодавчої, так і матеріальної підтримки виробничої діяльності аграрних формувань різних форм власності й господарювання, збалансування цінової політики у промисловості та сільському господарстві. Державні асигнування з бюджету на виробничий і соціальний розвиток села повинні мати цільове спрямування, сприяти розширеному відтворювальному процесу сільських територій. Тільки пріоритетність соціального розвитку села, створення цивілізованих умов для життєдіяльності людей забезпечить ефективне функціонування аграрного сектора економіки.

Перехід до ринкових відносин в аграрному комплексі потребує аналітичного осмислення й усвідомлення трансформаційних процесів, які відбуваються в аграрному секторі країни, зокрема в областях Західного регіону. Відомо, що Карпатський регіон є територією з недостатнім рівнем розвитку продуктивних сил, з обмеженими фінансовими і надлишковими трудовими ресурсами, територією із складними природними умовами, значну частину якої становить гірська місцевість.

Згаданий регіон одержав у спадок від минулого колосальну диференціацію рівня розвитку в порівнянні з іншими регіонами України, неефективний поділ праці. В умовах переходу до ринкової економіки регіон потребує проведення соціально-економічної політики, яка б дала можливість забезпечити прискорений розвиток областей з урахуванням їх внутрішніх інтересів, потреб реалізації тих чи інших пріоритетних цілей і завдань, наявності відповідних місцевих ресурсів, оптимального поєднання інтересів держави і регіону.

1. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т. 3. / Редкол.:... С.В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К.: Видавничий центр “Академія”, 2002. – 952 с.
2. Сільське господарство Івано-Франківщини: Стат. зб. за 2004. – Івано-Франківськ, 2005. – 162 с.
3. Сільське господарство України: Стат. зб. за 2004 р. – К., 2005. – 340 с.
4. Соціально-економічні проблеми розвитку українського села і сільських територій: Матеріали Сьомих річних зборів Всеукраїнського конгресу вчених економістів-аграрників (листопад 2005 р., м. Київ) / Редкол.: П.Т. Саблук та ін. – К.: ННЦ ІАЕ, 2005. – 710 с.

The analysis of the results of the financial activity of the agrarian formings of the Carpathian region is given in the article. The author of the article highlights on the problems and directions of using the budget cost; the possibilities of increasing the financial aid of the state; in particular, the role of the commercial banks in giving credits for the agrarian producers; the improvement of the financial credit mechanism in the agrarian sphere.

Васильченко С.М., Васильченко Г.В., Морицян О.М.

РЕГІОНАЛЬНІ ІНВЕСТИЦІЇ ТА ЗАЙНЯТІСТЬ НАСЕЛЕННЯ: МІКРО-ФАКТОРИ НАЦІОНАЛЬНОГО ПРОЦВІТАННЯ

У статті аналізується регіональний аспект зв'язку між інвестиціями в основний капітал на одного мешканця та рівнем безробіття. Автори аналізують мікро-фактори інвестиційної привабливості та міжрегіональної конкуренції за інвестиційні потоки між регіонами з низьким рівнем нагромадження капіталу, доходів та заощаджень населення.

Ключові слова: інвестиції в основний капітал, рівень безробіття, мікро-фактори інвестиційної привабливості регіонів, місцевий економічний розвиток.

I. Вступ. Обсяг інвестицій в економіку регіону – є визначальним фактором створення нових робочих місць, подолання безробіття та росту зайнятості. Очевидно, що існує тісний зв'язок між обсягом прямих інвестицій в економіку регіону та рівнем безробіття.

В Івано-Франківську та в області в останні роки спостерігається поступовий ріст зайнятості та скорочення рівня безробіття. Протягом 2004 року за рахунок всіх джерел фінансування введено в дію 6150 нових робочих місць. За рахунок власних коштів підприємств, установ та організацій введе-

но в дію 5894 робочих місць, за рахунок надання дотацій роботодавцям для працевлаштування безробітних – 256 робочих місць. (Табл. 1) [1].

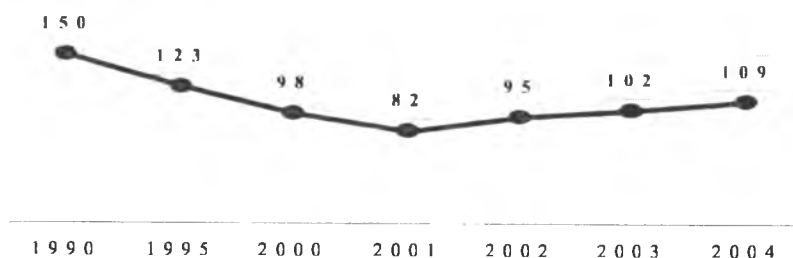
Натомість регіональні лідери за обсягами інвестицій в основний капітал – м. Київ, Харківська, Полтавська, Одеська, Донецька та Дніпропетровська області мають одні

Таблиця 1

Зайнятість населення

	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004
м. Івано-Франківськ	150168	122964	98221	82498	95192	102344	109382
Область			532700	520700	527400	515100	x

Динаміка кількості зайнятого населення в місті за 1990-2004 роки, тис.чол.

II. Постановка завдання. Однак, якщо вдатись до порівняльного аналізу областей України, то з'ясується, що рівень безробіття в Івано-Франківській області залишається відносно високим, вищим ніж в середньому по Україні. (Табл.2).

Якщо проранжувати показники рівня безробіття у порядку зростання та порівняти їх з даними про обсяг інвестицій в основний капітал на одну особу в різних регіонах України (Табл. 3), то виявиться певна залежність: області які мають найнижчі показники інвестування в основний капітал на 1-го мешканця мають, одночасно, найвищі показники безробіття в Україні. Так, наприклад, Івано-Франківська область посідає 12 місце в Україні за рівнем безробіття і 17 місце за інвестиціями в основний капітал. Аналогічна залежність простежується і в інших областях, які мають високий рівень безробіття, і, одночасно, низький рівень інвестицій в основний капітал. Тернопільська область має 3 місце за безробіттям в країні та останню 27 позицію за інвестиціями, Житомирська – 5-а за безробіттям та 26-а за інвестиціями, Чернівецька – 2-а за безробіттям, та 24-а за інвестиціями, Сумська – 11-а за безробіттям, та 22-а за інвестиціям, Херсонська – 10-а за безробіттям, та 23-а за інвестиціями.

з найменших в Україні показники безробіття. Очевидно, що ці регіони – лідери мають порівнянно вищу інвестиційну привабливість, яка визначається широко відомими і добре описаними в літературі стратегічним макрофакторами [2]. Чи можуть інвестиційно мало привабливі регіони з низькою питомою вагою в ВВП країни, з низьким рівнем нагромадження капіталу, та з низькими доходами населення і рівнем заощаджень поліпшити інвестиційну привабливість незважаючи на відсутність таких стратегічних переваг?

III. Результати. Крім очевидних і важливих факторів регіонального економічного росту (макро-фактори), слід вирізняти велику роль і мікро-факторів. Мікро-фактори регіонального економічного росту – це всі чинники, що можуть сприяти росту капіталовкладень та зайнятості на територіях місцевих громад і знаходяться у компетенції місцевих органів влади.

Такі мікро-фактори можуть сприяти росту інвестиційної привабливості територій, створюючи, таким чином, передумови для виникнення макро-факторів росту (питома вага регіону в ВВП, рівень доходів, розвиненість соціальної та ринкової інфраструктури та ін.).

Безробіття населення за методологією МОП за регіонами¹. Табл.2.
(У відсотках до економічно активного населення у віці 15–70 років)

	2000	2002	2003	2004
Україна	11,6	9,6	9,1	8,6
Рівненська	12,2	13,5	12,6	12,5
Чернівецька	17,1	14,3	10,1	12,2
Тернопільська	13,8	13,1	13,0	11,9
Черкаська	11,7	7,9	11,0	11,5
Житомирська	12,3	13,0	12,7	11,2
Хмельницька	13,8	12,9	12,8	11,1
Кіровоградська	14,9	9,2	9,8	11,0
Волинська	10,0	9,5	11,8	10,8
Миколаївська	14,6	10,3	12,8	10,7
Херсонська	13,9	12,9	11,8	10,7
Сумська	14,9	13,6	11,8	10,5
Івано-Франківська	10,5	11,9	12,0	10,2
Львівська	13,3	12,6	10,3	10,0
Чернігівська	11,3	11,6	10,2	9,5
Луганська	11,2	10,8	9,2	9,2
Київська	12,8	9,8	9,8	8,3
Закарпатська	11,6	13,0	7,0	8,2
Вінницька	8,7	7,8	5,5	8,0
Запорізька	12,7	9,0	10,3	8,0
Харківська	13,1	10,7	9,5	7,9
Полтавська	10,1	5,8	8,3	7,4
Донецька	9,7	8,5	8,0	7,3
Автономна Республіка Крим	8,1	5,1	5,9	6,9
Одеська	11,8	6,4	5,4	6,9
Дніпропетровська	11,6	7,9	7,4	6,3
Севастополь	14,7	9,9	11,7	5,3
Київ	8,6	6,3	4,9	4,8

*¹ Дані вибіркового обстеження населення з питань економічної активності. Державний комітет статистики України.

Так в сучасному ринковому середовищі країн, які нещодавно приєдналися до ЄС, особливу увагу приділяють стратегіям місцевого економічного розвитку [3]. Місцевий економічний розвиток (МЕР) – це процес стратегічного партнерства місцевих громад та інвесторів, який допомагає створити мікрооснови для національного процвітання. Значення МЕР полягає в тому, що таке партнерство: допомагає прискоренню темпів зростання продуктивності (ключова мета економіки); стимулює інвестування в нові та існуючі підприємства з високим потенціалом розвитку; створює місцеві чинники та умови для збереження цих темпів економічного зростання на тривалу перспективу (матеріальна інфраструктура/ інфраструктура послуг).

Інструментом (МЕР) – є стратегічне планування. Міста займаються стратегічним

плануванням економічного розвитку тому що:

- вони конкурують – за нові інвестиції, робочі місця, мешканців та відвідувачів.
- це зміцнює їхню позицію в залученні зовнішніх ресурсів (грантів, субсидій, позик).
- це допомагає гармонізувати концепції та наміри головних гравців у сфері економічного розвитку.
- це спосіб активного впливу на майбутнє громади.

Існують стандартні методологічні підходи до стратегічного планування. Методологія “8 кроків стратегічного планування”:

1. Організація
2. Вивчення середовища. Профіль громади та опитування підприємств
3. Критичні питання та стратегічне бачення

Інвестиції в основний капітал на одну особу за регіонами Табл.3.
(у фактичних цінах; грн.)

	1996	2000	2001	2002	2003	2004
Україна	246,9	479,8	672,7	774,8	1070,9	1601,7
1. Київ	402,5	1462,9	2186,7	2296,4	3275,6	5307,0
2. Одеська	193,5	543,2	1004,3	1067,8	1362,7	2129,8
3. Київська	324,6	521,6	722,3	915,3	1625,1	1992,3
4. Полтавська	407,6	864,0	862,9	1137,6	1355,5	1834,5
5. Харківська	236,3	467,7	673,3	856,5	1241,8	1778,9
6. Черкаська	204,2	229,2	306,4	418,7	702,7	1769,3
7. Дніпропетровська	349,5	611,4	782,9	824,0	1208,2	1694,2
8. Рівненська	218,0	309,1	498,6	600,7	925,3	1667,8
9. Миколаївська	245,6	356,1	590,1	826,1	1053,7	1590,5
10. Донецька	321,3	591,7	765,0	798,7	1023,5	1545,6
11. Запорізька	340,7	599,2	676,7	798,2	1131,3	1457,0
12. Львівська	196,7	394,3	518,3	695,8	989,5	1411,4
13. Автономна Республіка Крим	151,1	376,8	600,2	735,7	955,2	1376,2
14. Хмельницька	196,9	314,5	396,7	513,1	641,3	1254,0
15. Кіровоградська	181,5	235,6	370,4	454,0	634,8	1249,9
16. Луганська	234,4	393,3	495,3	552,5	764,7	1199,6
17. Івано- Франківська	177,9	418,7	605,8	680,1	808,3	1140,6
18. Севастополь	138,5	332,8	377,3	695,2	1047,8	1123,5
19. Волинська	132,6	263,6	500,4	591,1	693,4	1019,0
20. Чернігівська	230,9	338,5	444,2	479,4	683,1	958,9
21. Закарпатська	103,0	260,1	414,5	473,1	817,1	892,7
22. Сумська	236,7	451,3	752,5	751,3	734,0	880,8
23. Херсонська	150,3	232,2	340,4	338,2	475,6	775,8
24. Чернівецька	116,4	150,8	258,4	355,8	569,4	720,4
25. Вінницька	179,8	203,5	313,5	362,3	493,1	671,3
26. Житомирська	219,6	180,3	234,7	390,2	445,4	631,1
27. Тернопільська	162,5	173,0	240,4	281,6	404,5	564,3

Державний комітет статистики України

4. SWOT – аналіз
5. Плани дій
6. Складення стратегічного плану
7. Виконання
8. Моніторинг та актуалізація плану

Важливим елементом стратегічного плану повинна бути програма розвитку промислових зон на територіях місцевих громад. Підтримки розвитку промислових зон (1998-2006рр.) [4]. Програма передбачає:

1. Підготовку промислових зон (грін-філдз)
2. Відродження промислових зон (браунфілдз)
3. Підтримку спорудження промислових площ для оренди
4. Підтримка спорудження офісів для надання послуг у сфері допомоги підприємству, технологічних центрів, центрів з досліджень та розробок Чехія вже має цілком оче-

видні позитивні результати реалізації програми:

Ділянки (підтримано):	2880 га
Ділянки підготовлено:	2059 га
Вільні ділянки:	442 га
Кількість промислових зон	94
Витрати з державного бюджету:	5,63 млрд.
Створено робочих місць:	57 819
Прогноз на 2007 рік	77 032

IV. Висновки. Поряд з макро-факторами економічного процвітання регіонів слід вирізняти фактори мікро-рівня – чинники росту регіональних інвестицій та зайнятості, які знаходяться в компетенції місцевих громад. Таким чином, регіони з низькою часткою в ВВП країни, з низьким рівнем нагромадження капіталу, доходів населення і заощаджень можуть збільшити інвестиційну привабливість регіону з-за допомогою створення стратегій місцевого економічного розвитку.

Реформування системи місцевого самоврядування відкриває нові можливості для реалізації завдань щодо розвитку міст та територій. Одночасно додаткові права, що отримують у процесі реформ органи місцевого самоврядування, тягнуть за собою нові обов'язки перед населенням. Це вимагає розробки ефективних планів не тільки поточних дій, але й стратегічної діяльності.

Стратегічне планування сьогодні у всьому світі є невід'ємним елементом муніципального менеджменту, що сприяє зміцненню співпраці трьох основних секторів громади – влади, підприємницьких структур, громадськості.

Стратегія – це узагальнююча модель майбутніх дій, яка поєднує у собі концепцію діяльності у вигляді стратегічних напрямів і цілей, політик, пріоритетів, необхідних нововведень (концептуальна частина стратегії) та необхідні стратегічні дії у вигляді проектів з реалізації пріоритетів (детермінована частина стратегії).

Стратегічне планування розвитку міста можна уявити як системну технологію обґрунтування та ухвалення ключових рішень стосовно розвитку міста та його територіальної громади з метою підвищення рівня і якості життя. Це процес розробки моделі бажаного майбутнього й програми переходу до цієї моделі, який базується на ситуаційному аналізі зовнішнього оточення (нових можливостей і загроз) й внутрішнього потенціалу громади (сильних та слабких

сторін) і полягає у визначенні узгоджених з громадою пріоритетів дій, на реалізації яких концентруються ресурси, зусилля й відповідальність органу управління, підприємців, громадськості.

Сучасні підходи до стратегічного планування муніципального розвитку передбачають як обов'язковий елемент цього процесу залучення громадськості до обговорення ключових рішень стосовно майбутнього громади, наголошують на важливості не тільки плану як продукту, а й самого процесу планування як способу спільної роботи всіх секторів громади для кращого уявлення ситуації і узгодження інтересів. Стратегія розглядається не просто як програмне керівництво до дій, а як філософія діяльності, колективне бачення майбутнього громади й сприйнята всіма формула розподілу обмежених ресурсів. Переваги стратегічного планування:

- забезпечує системне осмислення управління й орієнтацію на кінцевий результат діяльності;
  - забезпечує цілісність діяльності, координацію та інтеграцію цілей всіх напрямів і рівнів;
  - забезпечує завчасне узгодження інтересів зацікавлених сторін;
  - орієнтує на передбачення необхідних змін та завчасну підготовку до них замість реакції на події, що вже відбулися;
  - запобігає роботі на сьогоднішній результат на шкоду вирішенню перспективних задач;
  - примушує встановлювати показники оцінки ступеня досягнення цілей і здійснювати контроль наближення до кінцевого результату;
  - встановлює пріоритети для розподілу ресурсів і для взаємовигідного залучення підприємців до діяльності у відповідних напрямках соціально-економічного розвитку.
- Процес стратегічного планування в місті базується на таких **принципах**:
- потребо-орієнтований підхід до формування стратегії та орієнтація на кінцевий результат – підвищення рівня і якості життя громади;
  - системне узгодження в процесі планування внутрішніх інтересів громади (населення, підприємців, влади) з інтересами й вимогами регіону й держави;
  - пріоритетність у розв'язанні проблем і використанні ресурсів;
  - тісний зв'язок стратегічного планування з бюджетним процесом;

- залучення на взаємовигідній основі до розв'язання пріоритетних проблем розвитку території та громади всіх доступних ресурсів – муніципальних, державних, приватних;

- демократичність, залучення громадськості й підприємців до підготовки стратегічних рішень, тісна співпраця з приватним сектором;

- відкритість, прозорість та гласність процесу планування, узгодження проектів ключових рішень з громадськістю.

1. Статистичний щорічник України за 2004 рік.

2. И.А. Бланк. Инвестиционный менеджмент. - Киев: МП «Итем»ЛТД, 1995. – 448с.

3. Я. Варда, В. Косовський. «Острови надій: розробка стратегій локального розвитку».– Івано-Франківськ: «Нова Зоря», 2003. – 312 с.

4. www.czechinvest.org

Article expose mikro-factors of investment climate for economic development of region.

Пилипів Н.І.

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВ ПО ТРАНСПОРТУВАННЮ ГАЗУ

В статті запропоновано способи розв'язання проблем формування облікової політики підприємств по транспортуванню газу з метою оптимізації для потреб управління.

Ключові слова: облікова політика, правила і способи здійснення господарських операцій, національні стандарти бухгалтерського обліку.

I. Вступ. Досліджуючи актуальні проблеми теорії та практики бухгалтерського обліку, що стосуються розкриття його місця і ролі в сучасній системі управління виробничо-комерційною діяльністю, заслуговує на увагу вироблення ефективної управлінської стратегії та її інформаційного забезпечення для підприємств по транспортуванню газу. Однією із складових організації бухгалтерського обліку щодо впливу на управлінські рішення є облікова політика. Як категорія вона набула поширення в результаті формування ринкової економіки, розвитку різних форм власності, наявності права вибору підприємств в цій сфері.

Світовий досвід свідчить, що визначення облікової політики зводиться до обраної підприємством сукупності принципів і правил, які регламентують методичні і організаційні основи ведення бухгалтерського обліку на підприємстві в умовах діючої нормативної бази, як сукупності способів ведення бухгалтерського обліку, обраних підприємством відповідно до умов господарювання.

Метою облікової політики є створення інформаційної системи на певний проміжок часу з урахуванням діючого законодавства

та інших факторів для забезпечення складання та подання фінансової та податкової звітності. Це передбачає одержання достовірної інформації про фінансово-майновий стан підприємства, результат його діяльності, яка є необхідна як для зовнішніх, так і для внутрішніх користувачів.

Питання вибору та формування облікової політики розглядається в роботах Р.А. Алборова, А.С. Банаєва, Л.З. Шнейдман, П.С. Безруких, Н.П. Кандракова, В.Ф. Палія, Н.Н. Гончарової, С.А. Ніколаєвої, Л.В. Нападовської, В.В. Сопка та інших.

Всі автори наукових праць досліджуючи питання змісту та основи формування облікової політики, вказують на її необхідність в двох таких випадках:

- по-перше, коли законодавчими актами передбачено декілька варіантів, способів бухгалтерського обліку, тоді підприємство вибирає один із них;

- по-друге, коли законодавство не передбачає регламентоване відображення в бухгалтерському обліку тих чи інших операцій і дій, тоді підприємство розробляє це самостійно.

В зв'язку з цим актуальним є дослідження проблеми оптимізації облікової політики з метою поліпшення фінансового стану газотранспортних підприємств.

II. Постановка завдання. Мета даної статті-сформулювати чіткі критерії, які передбачають формування облікової політики підприємств по транспортуванню газу для потреб управління.

III. Результати. Поняття і суть облікової політики тісно пов'язані із діючим законо-